

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag
Postboks 132
7702 Steinkjer

NVE
Konsesjonsavdelingen
Seksjon for småkraftverk
E-post: nve@nve.no
E-post saksansvarlig: rmo@nve.no

Steinkjer 28.2.2013

Endring av utbyggingsplanene i tidligere konsesjonssøknad for «Ekorndalselva kraftverk» i Namsos kommune i NT.

1. Innledning.

NTE as har søkt om konsesjon for utbygging av «Ekorndalselva kraftverk» i Namsos kommune i Nord-Trøndelag. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag (NNV i NT) leverte høringsuttalelse til denne konsesjonssøknaden datert 19.1.2013, der vi gikk mot utbygging. Vi har lagt ved vår tidligere høringsuttalelse for å vise at den fortsatt står ved lag.

I juli 2013 deltok vi på befaring i konsesjonsområdet i regi av NVE.

For kort tid tilbake, fikk vi et nytt høringsbrev fra NVE med invitasjon til å delta i en begrenset høringsrunde om «Ekorndalselva kraftverk». Den nye hørings-runden skyldes at NTE har endret utbyggingsplanene etter at Fylkesmannen kom med innsigelse og den nevnte befaringsrunden ble gjennomført i 2013. Høringsfristen for den nye runden ble satt til 28.februar. Naturvernforbundet meddelte skriftlig før høringsfristen gikk ut, at vi ville komme med en høringsuttalelse litt på overtid. Her kommer den.

2. Endringer i magasinområdet i konsesjonssøknaden.

NTE har gjort endringer i reguleringsplanene som medfører at høyeste damhøyde reduseres med 0,5 m fra 1,5 m til 1,0 m, for å unngå at høyeste vannspeil oversvømmer det nærliggende «Ekorndalen naturreservat». Til gjengjeld ønsker utbygger å senke bunnen i magasinet med 1-1,5 m for å erstatte tapt vannvolum som følge av høydereduksjonen i betongdammen. Dette oppnås ved å sprengte ut 2000 m³ av elvebunnen. Overskuddsmassen må deponeres i nærområdet.

Det blir videre sagt at «Ekorndalen naturreservat» i fortsettelsen ikke vil bli mer oversvømt enn det middelsvannføringen i flomperiodene i dag medfører. Konsekvenser for naturreservatet med vannføring større enn middelflommen, kommenteres ikke nærmere av søkeren.

I den nye planendringen kan det synes som om NTE mener at det eneste miljøfaglige argumentet mot kraftutbyggingen er berøringen av naturreservatet, og når det er "løst" så er alle problemer fjernet. Realiteten er at det er en rekke miljøfaglige argumenter mot en kraftutbygging i Ekorndalselva, som går fram av vår tidligere høringsuttalelse i vedlegget. Det er betydelige

friluftsmessige interesser som berøres og planendringen drøfter ingen av disse momentene og innvendingene.

3. Ekorndalen en «hengende dal» i istidslandskapet.

Ekorndalen er glasiologisk, kvartærgeologisk og naturgeografisk et helt spesielt og særpreget landskap i denne delen av Namdalen. Dalen er relativt kort før den gradvis stiger opp mot fjellet. Den er imidlertid overraskende flatbunnet og bred.

Dalen må betraktes som en «hengende dal» i forhold til landskapet omkring. Det er helt tydelig at Ekorndalen henger som ei hylle over dalbunnen nedenfor, som er fjordbassenget Vetterhusbotn. Ekorndalen har en form som tydelig er gravd ut av en «sidebre» til hovedbreen, som igjen har gravd ut fjordsystemet Vetterhusbotten og videre vestover mot havet. Naturvernforbundet kjenner ikke til tilsvarende tydelige kvartærgeologiske landskapsformer i denne delen av Namdalen.

Hele dalen med det karakteristiske «henget», den flate dalbunnen, de sparsomme løsavsetningene, den karakteristiske vegetasjonen med den tilhørende vannstrengen, gjør hele dalføret til noe spesielt og som må sees i sammenheng. Når en stiger opp over «hengekanten», fornemmes denne opplevelsen umiddelbart.

4. Sprenging av rørgate gjennom hengekanten.

En konsesjon vil innebære at det må sprenges ei grøft til rørgata gjennom «hengekanten». På det dypeste vil grøfta være 7-8 m der den går gjennom bergryggen like på nordbredden av vannmagasinet. I forhold til opprinnelige planer, blir grøfta 0,5 m dypere og 1 m bredere på bakkenivå. Samla inngrepsbredde i rørtraseen blir opp mot 20 m.

Dette inngrepet vil være det første som møter de besøkende, når de kommer opp på hengekanten på vei inn i dalføret. Selv om inngrepet blir arrondert og landskapspleid, vil det likevel måtte bli sprengningssår og tydelige overflate-kontraster mellom berørt og uberørt område. Vi kan heller ikke skjønne at det kan unngås at skadene blir svært tydelige i den langsgående fjellryggen rett ved Ekorndalselva, som avgrenser vannmagasinet mot nord. Det vil fortsatt være kort avstand fra inngrepet til «Ekorndalen naturreservat» som ligger noen få meter oppstrøms. Som kjent er naturreservat det strengeste arealvernet vi har i Norge.

5. Sprenging i elvebunnen for å etablere et stort nok vannmagasin.

De endrede planene innebærer at det må skytes ut 2000 m³ i elvebunnen, for å opprettholde volumet i vannmagasinet som kraftprosjektet forutsetter. Det er vi svært skeptiske til. Vi kan ikke skjønne annet enn at det må bli godt synlig i landskapet, selv om planene sier noe annet. Etter det vi kjenner til, er det dårlig fjell i området. Uttak av 2000 m³ fjell i elvebunnen forutsetter så mye sprenging, at det lett kan medføre at store deler av fjellgrunnen i selve Ekorndalsfossen raser ut.

Senking av høyden på damkrona med 0,5 m, vil naturlig nok redusere faren for at naturreservatet oversvømmes i forbindelse med flom og store nedbørs-mengder. Damkrona vil likevel ha en høyde på 1,0 over elvebunnen og ha en «oppstuvningseffekt» på vannet som kommer. Forsikringene som gis om at naturreservatet ikke vil bli oversvømt, er vi ikke overbevist av.

Vi er også usikker på om ikke terskelen som tenkes etablert oppstrøms for vannmagasinet, vil ha en oppstuvende, forsinkende virkning på vannet og bidra til periodevis oversvømmelser i reservatet.

6. Ny plassering av kraftstasjonen.

Det er ikke unaturlig at det foreslås ny plassering av kraftstasjonen, med tanke på rasfaren fra de store mengdene med løsmasser i området.

Flyttingen er imidlertid lang fra problemfri, da det innebærer at plasseringen kommer betydelig nærmere utløpsosen til Ekorndalselva i Vetterhusbotten. Den anadrome strekningen i Ekorndalselva vil da reduseres med anslagsvis 20% som følge av at den øvre delen av denne strekningen i stor grad tørrlegges.

Ved å plassere kraftstasjonen nærmere utløpet av Ekornelva/strandsonen vil støyproblemene i det mest brukte friluftsområdet i Vetterområdet øke.

7. Kritisk til kvaliteten på de biologiske fagrapportene.

Naturvernforbundet er kritisk til kvaliteten på den biologiske fagrapporten for som er laget for konsesjonssøknaden i Ekorndalselva. Det kommenterte vi i vår tidligere høringsuttalelse og viser til den.

Som eksempel kan vi nevne at det er observert hubro i området ved flere anledninger. Bergveggene ved Ekorndalselva innbyr jo til reirplasser og skjul for en rekke rovfugler. Når et kort feltarbeid i sommersesongen ikke greier å avklare dette, er det ikke så unaturlig. Lokketoner, varseltoner og annen kommunikasjonslyder hubroen bruker, skjer jo stort sett på andre tider av året enn da de korte feltobservasjonene foregikk.

8. Et lite og marginalt kraftprosjekt på alle måter.

Det foreslåtte kraftverket i Ekorndalselva er økonomisk sett et lite og marginalt prosjekt, men representerer et betydelig inngrep i dalføret med vesentlig innvirkning på miljø, dyre- og friluftsliv. Det utfordrer og skaper usikkerhet om konsekvenser for «Ekorndalen naturreservat», selv om mulige negative konsekvenser er redusert med det nye forslaget.

Ekorndalen som det spesielle naturgeografiske og økologiske dalføret det er, blir berørt av en kraftutbygging som bare vil bidra med marginale kraftmengder i den nasjonale energiproduksjonen. Prosjektet er også marginalt i forholdet mellom utbyggingskostnader og inntekter fra det framtidige energisalget.

Prosjektet har heller ingenting å gå på når det gjelder avbøtende tiltak i form av alternative plasseringer av vannmagasinet nedstrøms for Ekorndalsfossen. Naturvernforbundet kan godta bygging av et vannmagasin i elva nedenfor Ekorndalsfossen, slik at fossen bevares uberørt for framtiden. Det finnes allerede to inngrep i området i form av en enkel transportveg fram til et lite grustak et kort stykke nedenfor fossen. En utbygging av et vannmagasin i elva mellom grustaket og hovedvegen lenger ned, kan vi derfor akseptere.

På nevnte befaringen i juni 2013, opplyste imidlertid NTE at det var utelukket. En senking av fallhøyden med 30-40 m fra kote 130 m til damkrona til kote 90-100m som ligger nedenfor fossen, ville ikke være regningssvarende. At en så liten reduksjon i fallhøyde ikke vil gjøre prosjektet lønnsomt, viser bare hvor marginalt og sårbart utbyggingsprosjektet er.

9. Konklusjon.

Naturvernforbundet går derfor imot kraftutbygging i Ekorndalselva også med de nye planendringene som foreligger.

Hilsen
Naturvernforbundet i NT

Rune Logstein
(Leder)

Vedlegg: Tidligere høringsuttalelse datert 19.1.2013
Kopi: NTE, Fylkesmannen i NT
Saksbehandler: Oskar Folland, mobil: 46611745, e-post: oskar.folland@ntebb.no